Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja
Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7.
Telefon 2502 - P. K. O. Nr. 151.100.

4000 M

BEZPARTYJNY DZIENNIK ILUSTROWANY

Prenumerata wynosi w Krakowie mies. **M. 90.000**, z odnosz. do domu **M. 100.000**. Zamiejsc. **M. 100.000**. Zagranicą **Mk. 160.000**

Nr. 224. — Rok VI. Kraków, niedziela 16 września 1923 r. Red. naczelny ANTONI KRZYWY

Lewicowe przygotowania do zamachu stanu.

Kraków, we wrześniu.

Przeciętny obywatel polski odczyta tytuł powyższy z prawdziwem zdumieniem. Jakto? Zamach stanu przygotowuje się w Polsce? Przeciwko rządowi narodowemu? Przygotowują go ci, **którzy pięć lat gospodarzyli Polską tąk pięknie, iż doprowadzili kraj do ruiny finansowej, a zagranicą podkopali wiarę i zaufanie obcych do naszej państwowości.** Ci sami ludzie?

A jednak nie jest to żadna fantazja, żadne zmyślenie, ale fakt, fakt oczywisty. Że istniała pierwsza próba takiego zamachu w pierwszych dwóch tygodniach po objęciu rządów przez dzisiejszą większość, wie o tem doskonale pewna część ludzi. Próba zawiodła jednak wówczas lewicę, zamach został zlikwidowany bez rozgłosu dlatego tylko, ażeby zagranicą nie robić złego wrażenia. Widocznie jednak stronnictwa lewicowe nie zrozumiały dotąd taktyki rządu skoro knują dalej.

Sprawie tej poświęca sporo uwagi poseł **Jan Zamorski w Myśli Narodowej.** Uwagi, jakie snuje na ten temat wybitny i zasłużony poseł są godne tego, ażeby je bodaj w streszczeniu podać. Pisze zaś poseł Zamorski co następuje:

Znajdujemy się w pełni przygotowań do zamachu stanu. Zamachowcy nie kryją się z tem, że wybuch został naznaczony na październik bieżącego roku, ewentualnie na magdeburską rocznicę. Można tę datę słyszeć w kawiarni, na chodniku, w wagonie — wszędzie. Nie przypuszczam, żeby spiskowcy byli tak nieostrożni i gadatliwi. Albo więc są pewni powodzenia i uważają, że kryć się nie trzeba, albo też inny termin wyznaczyli na wybuch, a data październikowa służy do tego, ażeby władzom i społeczeństwu zakryć prawdę i zmylić tropy.

Po co piłsudczykom potrzebna jest dyktatura i to wojskowa z „genjuszem-olbrzymem“ na czele? Póki byli niedouczonymi studentami, cierpiącymi na chroniczny wstręt do pracy jest zrozumiałem, że zmierzali do rewolucji i dyktatury, ażeby się dorwać do najwyższych stanowisk, pensji, dochodów, wpływów. Te osiągnęli. **Są jenerałami czy pułkownikami, ambasadorami, dyrektorami departamentów, a w najgorszym razie wojewodami.** Są to wszystko stanowiska, o jakich w normalnych warunkach nie mogą marzyć wypędkowie szkolni. Dziś więc, u ludzi normalnych główną troską byćby dla nich powinny zabiegi o utrzymanie spadłych z nieba stanowisk i dochodów.

Tymczasem tak nie jest. **Dygnitarze, powołani z nicości na najwyższe stanowiska, przygotowują rewolucję, zapominając o tem, że największą już dokonaną rewolucją jest fakt, iż oni są tak wysokimi dygnitarzami.**

Polska zaczyna się utrwalać, naprawiać, regulować. Dla awanturników i rycerzy przemysłu politycznego niema nic wstrętniejszego nad stan uregulowany, normalny, zwany filisterskim. W tym kierunku są to wychowankowie owej rozczochranej literatury zapoznanych genjuszów, która kazała przestępować prawo i obyczaj, drwiła z dobrego wychowania, pluła na katechizmową moralność w imię wyjątkowych uprawnień dla genjuszów, którzy mają przywilej zrywania wszystkich węzłów i wędzideł, spajających społeczeństwa w całość. Najwięcej takich kabotynów z energji artystycznej wydała Rosja, ale po niej zaraz bardzo bujnie rozwinął się ten chwast w Polsce.

W praktyce ta wyższość nad otoczenie objawiała się w wolnej miłości i w braku skrupułów co do obcych pieniędzy. Nazywał się ten kierunek niegdyś przewartościowaniem wartości.. **Przewartościowano więc religję, małżeństwo, rodzinę, patrjotyzm, uczciwość, wierność, prawdę, honor, prawo, jednem słowem wszystkie cnoty i przymioty, które kiedykolwiek uchodziły za coś cennego w wierzeniach zbiorowych.** A ponieważ ci nieuczący się uczniowie pozostali nawet przy łysinach i siwych włosach na stopniu rozwojowym niedokończonych studentów, więc usposobienie z minionych czasów skrystalizowało się w nich jako charakter. Wszystkie doświadczenia rewolucji rosyjskiej dawnej i teraźniejszej wojny światowej, przeobrażenia niemieckie, francuskie, angielskie i włoskie przeminęły po nich jak deszcz po szybie, nie zostawiając śladu.

Stąd postanowienie zamachu stanu i obwołania dyktatury wojskowej. Porzucono już myśl utworzenia powolnej większości lewicowej w Sejmie. Sejm nawet ubezwładniony jest niewygodny, opozycji trudno zamknąć usta, trzeba się krępować, zachowywać pozory. Czteroletnia z górą dyktatura lewicowa nie zaspokoiła ich apetytów i chęci używania. A więc szkoda bawić się w mniejszości, większości, programy i t. d. Najlepiej po rosyjsku: **Jedynym dozwolonym programem politycznym jest peowiactwo, a kto inaczej myśli, pod ściankę z nim i kulką w łeb.**

A zatem **precz z Sejmem, z rządem parlamentarnym, z naprawą skarbu i z innymi wymysłami burżuazyjnego zachodu, trzeba dyktatury na wzór wschodni. Ex Oriente lux.**

To jest podkład psychologiczny, który możnaby nazwać ideowym, jeżeli w tem zbiorowisku może być wogóle mowa o jakiejkolwiek idei. Idea bowiem służy za płaszczyk apetytom i instynktom. **Celem właściwym jest używanie czy używanie sobie.**

U ludzi bez poczucia odpowiedzialności trudno osądzić, czy zdają sobie sprawę z następstw planowanego wybuchu. A następstwa są bardzo proste i nieodmienne pewne. Na wypadek jakiegokolwiek wybuchu upada zaufanie zagranicy, przestaje mieć jakąkolwiek wartość marka, wymiana towarów częściowo ustaje, a częściowo dokonywa się drogą zamiany, zapłaty w obcej walucie, albo też drogą rabunku. **Rabunek jest pierwszą formą zamachu.** Jego skutkiem zaś musi być zaprzestanie wytwórczości. Gdyby zamach się udał, jego konsekwencją jest szybkie upodobnienie się do Rosji, z jej głodem, rzeziami, powszechną nędzą i dyktaturą żydowską. Gdyby się zaś nie udał, odwlecze naprawę skarbu, administracji i całego stanu wewnętrznego na jakie ćwierć wieku, jeżeli nie więcej i wpędzi kraj w zamęt beznadziejny.

A skoro skutek jest zawsze zły, to o zamachu myśleć mogą tylko jednostki wrogie narodowi i państwu polskiemu. Ten rokosz mógłby być albo końcem Polski, albo początkiem jej końca.

Czujnymi być trzeba. **Ale głowy tracić nie należy, lecz przeciwnie życzyć sobie, żeby ten wzbierający wrzód raz [illegible] przez tę operację postąpili znowu o krok naprzód w odzyskaniu zdrowia społecznego.** Praca odrodzeńcza jest ciężka, trudna i bardzo długa. Dlatego każdy choćby niewielki krok naprzód na tej drodze witać należy z uznaniem a poskromienie rokoszu i zdemaskowanie się wrogów narodu i państwa byłoby bardzo znacznym, bardzo ważnym krokiem ku ozdrowieniu.

Co mówi kanclerz Austrji Seipel o stosunkach polsko-austrjackich.

Przyjaźne stosunki Polski z Austrją. — Jak ks. Seipel przeprowadził sanację finansów Austrji. — Ks. Seipel konferować będzie z politykami polskimi.

Wiedeń. (PAT).

Kanclerz austrjacki Dr. Seipel w przededniu swej podróży do Polski, udzielił przedstawicielowi PAT-a następujących uwag:

Udaję się z przyjemnością do Warszawy i cieszy mnie, że spotkam tam kierujących polskich mężów stanu. **W stosunku naszym do Polski niema właściwie żadnych powierzchni tarcia, utrzymywanie przyjaznych stosunków i ich zacieśnienie przyniesie zatem wielką korzyść. Austrja i Polska mają przedewszystkiem zgodne interesy.** Obydwa państwa znajdują się w stadjum odbudowy, która je poprowadzi, po zniszczeniu przez wojnę światową, w okres pełnego rozkwitu. W obu wypadkach ma być odbudowa nietylko wytwarzaniem pewnej sumy dóbr materjalnych, lecz przedewszystkiem przywróceniem gruntu dla rozwoju staro-narodowej kultury.

Ostatnie lata przyniosły nam doświadczenie, które odczuliśmy boleśnie, oto dla rozwoju kultury narodów brakło pewnych założeń materjalnych, niezbędnych dla jego utrzymania i dalszego postępu. Wojna i wstrząśnienia społeczne są wrogami kultury. Wymaga ona pewnego poziomu dobrobytu narodowego, a nawet bogactwa. **Polityka austrjacka uznała tedy za swoje główne zadanie zabezpieczyć rozwój pokojowy państwa przez zasadniczą, szczerą neutralność i użyć wszystkich swych sił na przeprowadzenie dzieła sanacji,** którego podstawy zostały ustalone roku zeszłego w Genewie. Prasa polska śledziła postępy tego dzieła z przychylną uwagą, którą umieliśmy ocenić. **Naszemu bankowi emisyjnemu udało się walutę naszą ustalić** i usunąć przez to z naszego życia gospodarczego niebezpieczny moment niepewności. **Zredukowaliśmy u nas liczbę funkcjonarjuszy państwowych** o znaczny procent i postępujemy dalej w tym kierunku systematycz-

nie i energicznie. Obecnie przeprowadzamy właściwą **reformę administracji.** Dążymy do tego, by koleje nasze, których deficyt obciążał poważnie nasz budżet, uczynić aktywnemi. W tym celu oddzieliliśmy zarząd kolejowy od reszty administracji państwowej. **W przyszłości będą koleje nasze administrowane na wzór przedsiębiorstwa prywatnego,** obliczonego na zysk. Przedtem już udało się nam **przez zwiększenie opłaty rozłożonych na wszystkie warstwy ludności i przez energiczne zarządzenia oszczędnościowe zmniejszyć znacznie deficyt.** Przez skuteczną reformę kolejnictwa i innych przedsiębiorstw państwowych osiągniemy niewątpliwie ostateczny cel polityki sanacyjnej, mianowicie **równowagę w budżecie państwa i** to **w terminie przewidzianym.** Także i zagranica uważa zupełną konsolidację Austrji za fakt zapewniony. Dowodem tego **jest udzielenie nam pożyczki zagranicznej,** która wystarczy do pokrycia deficytu państwowego w okresie sanacyjnym.

Przedstawiając polskiej opinji publicznej te postępy w dziele odbudowy Austrji, mam na oku pewien **określony cel. W czasie pobytu** w Warszawie **będę oczywiście konferował z rządem polskim o naszych wzajemnych stosunkach** gospodarczych **i ułożę z nim przynajmniej w zasadniczych zarysach, w jaki sposób można by stosunki te ukształtować w przyszłości regularniej i wydatniej. Możliwość intensywniejszych stosunków zależy od rozwoju produkcji narodowej u nas i w Polsce.** Aby możliwość ta zamieniła się w owoc rzeczywisty, musi nastąpić **mobilizacja dobrej woli rządów.** Pewien jestem, że w tym względzie napotkam na przychylne dyspozycje u rządu **polskiego** i że nasza wymiana zdań w Warszawie przyniesie **trwałą korzyść także i gospodarczym interesom obu narodów.**

Podziękowanie Japonji.

Warszawa. (Tel. od własn. koresp.). Japoński charge d'affaire w Warszawie p. Morikazu Ida, wystosował pismo do Ministra spraw zagr. p. Seydy, w którem z polecenia swego rządu dziękuje za wyrazy współczucia, złożone przez Rząd polski z powodu katastrofy trzęsienia ziemi.

Cztery konsulaty polskie w Turcji.

Warszawa (A. W.)

Na terenie Turcji na skutek wejścia w życie traktatu polsko-tureckiego powstają cztery placówki konsularne, m. in. w Smyrnie. Prace przygotowawcze na ugruntowanych placówkach nastąpią po ratyfikacji traktatów.

Są tacy posłowie

którzy uważają, że djety poselskie są za wysokie.

Warszawa (Tel. wł).

W kołach poselskich powstała myśl dobrowolnego zredukowania wysokości dyjet, które przy wzroście z miesiąca na miesiąc doszły dziś do niebywałych rozmiarów i zbyt wielka jest różnica między ich wysokością a poborami prezydenta ministrów. Ewentualne oszczędności z 12-to miljonowych dyjet dałyby miesięcznie 2 i pół miljarda, co uczyniłoby 30 miljardów rocznie.

(Propozycja ta nie wyszła napewne z kół czerwonych).

Olbrzymi pożar teatru miejskiego w Grudziądzu.

Grudziądz. (PAT).

Zbrodnicza ręka podpaliła wczorajszej nocy teatr miejski, który spłonął doszczętnie.

Liga Narodów przeciwko handlowi kobietami i dziećmi.

Do policji obyczajowej będą przyjmowane kobiety.

Genewa. (PAT).

W komisji dla spraw społecznych i ogólnych referent Franciszek Sokal przedstawił do tychczasowe wyniki prac Ligi w zakresie walki przeciwko handlowi kobietami i dziećmi, podkreślając specjalnie co Polska uczyniła w tej mierze.

W toku dyskusji wysunięto wniosek wzywający państwa do ratyfikowania konwencji z roku 1921 oraz dezyderat, aby do policji obyczajowej przyjmowano odtąd również kobiety. Zatwierdzono projekt utworzenia komisji rzeczoznawców dla zbadania w poszczególnych krajach spraw handlu kobietami i dziećmi. Państwa sprawujące mandaty wezwano do uporządkowania na terytorjach pod ich mandat stosunków w zakresie handlu kobietami. W państwach, w których istnieją domy publiczne oraz reglamentacja prostytucji, wezwano do umotywowania istnienia i działalności tej instytucji. **Delegat Sokal wybrany został sprawozdawcą komisji na plenum zgromadzenia.**

Unja wojskowa między Grecją a Jugosławją.

Ugodowy ton prasy włoskiej. — Od czego zależy opuszczenie Korfu.

Medjolan. (AW).

Wbrew pesymizmowi, jaki ujawnia się tak po stronie angielskiej, jak i po części francuskiej, co do rozwoju konfliktu w sprawie Rjeki, przebija wyraźny **ton ugodowy z enuncjacji włoskich.** Cała prasa daje do zrozumienia, że **Włochy są gotowe i nadal czekać na odpowiedź jugosłowiańską oraz, że życzą sobie uregulowania sporu w drodze wzajemnego porozumienia się.**

Paryż. (AW).

W wywiadzie ze współpracownikiem „Intrasigeant'a" oświadczył delegat włoski do Rady Ambasadorów, że według instrukcji, jaką otrzymał od Mussoliniego, **Włochy opuszczą Korfu skoro Grecja okaże dobrą wolę.**

Berlin. (AW).

Według doniesień prasy belgradzkiej, zarówno w Belgradzie jak i w Atenach toczą się narady, mające na celu zawarcie konwencji wojskowej. Narady posunęły się już tak daleko, iż w najbliższym czasie unja militarna między Grecją a Jugosławją ma być faktem dokonanym.

Nieudane przemycanie srebra do Niemiec.

Przemytnicy srebra na granicy górnośląskiej. — Srebro zostawił, a sam uciekł.

Katowice 14 września.

Onegdajszej nocy zamierzał jakiś żyd przejść przez granicę polsko-niemiecką w świętochłowieckiem (G. Śląsk) w pobliżu kopalni „Florentyny" **i przemycić do Niemiec 22 kilogramów srebrnych monet rosyjskich.**

Nagle zetknął się z patrolem granicznym. **Na widok urzędników, przemytnik porzucił paczkę z monetami i zaczął uciekać.**

Urzędnicy zabrali paczkę i puścili się w pościg za uciekającym przemytnikiem, który jednak zdołał umknąć w ciemnościach.

Paczkę z srebrem obłożono aresztem.

Niezwykły trybunał w Warszawie.

(*Telefonem od własnego korespondenta*).

Warszawa.

W dniach 20., 21. i 24. bm. odbędzie się w gmachu Rady Ministrów publiczne posiedzenie mieszanego Trybunału rozjemczego polsko-niemieckiego.

Na wokandzie znajdują się sprawy powództwa Tow. Akc. Poznański w Łodzi przeciw firmie niemieckiej, dalej Ludwika Michałowskiego z Krakowa przeciw zarządowi Deutsche Bank w Berlinie, Domu bankowego Natansona w Warszawie i Banku Zachodniego w Warszawie przeciw Berlińskiemu Tow. Handlowemu.

Skład Trybunału rozjemczego jest następujący:

Prezydent: Moriaud, sędzia rozj. polski: Namitkiewicz, sędzia rozj. niemiecki: Scholz, agenci Rządu polskiego: Sobolewski, Sachocki, agenci rządu niemieckiego: Lehnherd i Schuster.

P. K. O. a instytucje kredytowo-oszczędnościowe.

Lokowanie przez P. K. O. w instytucjach kredytowo-oszczędnościowych. — Wkłady te wynoszą 20 miljardów.

Inicjatywa Pocztowej Kasy Oszczędności we współpracy z rozwojem życia gospodarczego Polski zatacza coraz szersze kręgi.

Jedna ze współczesnych bolączek naszego życia gospodarczego, **jest niemożność rozwijania oszczędności pieniężnej.** Odbija się to przedewszystkiem na kasach oszczędnościowo-pożyczkowych, oraz tych wszystkich instytucjach, których zadaniem jest współpraca z drobną wytwórczością przez udzielanie drobnemu przemysłowi i rzemiosłu kredytu oraz krzewienie wśród tych warstw oszczędności.

Zadań tych, powołane instytucje miejskie i powiatowe kasy oszczędności, kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i banki współdzielcze w dzisiejszych warunkach wypełniać nie mogą. To też i los naszego drobnego przemysłu i rzemiosł jest ciężki, drzwi bowiem wielkich instytucji finansowych są przed nimi zamknięte.

To też podnieść należy z uznaniem inicjatywę P. K. O., która rozpoczęła w tym kierunku akcję zaradczą.

Polega ona na lokowaniu znaczniejszych sum w instytucjach drobnego kredytu na ich książeczki wkładkowe. W ten sposób P. K. O. staje się udziałowcem większości istniejących kas pożyczkowo-oszczędnościowych i banków spółdzielczych, zasilając jo kapitalem obrotowym, co pozwoli im rozwinąć szerszą i intensywniejszą działalność kredytową wśród drobnych przemysłowców i rzemiosł.

Ten współudział P. K. O. w finansowej rozbudowie instytucji drobnego kredytu pozwoli im również przetrwać najcięższy obecnie okres chaosu finansowego, a z chwilą ustalenia się w Polsce stosunków finansowych, bezwątpienia, instytucje te spełnią swą rolę krzewiciel zmysłu oszczędności.

Nadmienić należy, iż P. K. O. w ten sposób współpracuje z kasami, posiadającemi gwarancję samorządów.

Dotychczasowy wkład P. K. O. w tych instytucjach wynosi około 20 miljardów marek polskich.

Twarde słowa premiera Witosa.

Zastaw się a postaw się. — Czyżby masowe oszustwa? — Rząd obecny nie będzie bronił kapitalistów! — Sanacja finansów jest okresem przykrym. — Popularność rządu.

Kraków 14 września.

Prezes Rady Ministrów, Witos, wygłosił we Lwowie przed kilkoma dniami na zjeździe osadników wielką mowę, która rzuca charakterystyczne światło na stosunki państwowe jakie dotychczas panowały w Polsce oraz podkreśla dążenia obecnego rządu na przyszłość.

Z mowy tej wyrywamy kilka szczegółów bardziej znamiennych.

Najpierw patrzmy jak to dawniej bywało...

„Pokutuje — mówił premjer — do dziś w Polsce zasada: zastaw się, a postaw się.

Mając 35 klm. brzegu morskiego, chcieliśmy ilością admirałów marynarki dorównać Anglji! Za Moraczewskiego naprzyjmowano moc urzędników i dziś mamy na utrzymaniu rządu około 3 miljony dusz, a liczba urzędników nawet w latach redukcji powiększała się o 10.000 rocznie".

„W armji — jak mówił gen. Sikorski, gdy był szefem sztabu— w księdze poborów widniało 33.000 oficerów, w księdze spisu 28.000, zaś w księdze służbowej ledwie 18.000 oficerów, więc 15.000 oficerów było wciągniętych tylko do ksiąg poborów pieniężnych, nic przytem nie robiąc. Nie chcąc obrażać armji, której muszę dać jaknajwyższe pochwały, lecz w interesie armji leży jej oczyszczenie, by ci, co nic nie robią, nie brali też pieniędzy. Podobne zabagnienie jest w kolei i innych działach. Uzdrowieniem tych stosunków zajmuje się komisarz oszczędnościowy. a rezultat ujawni się w budżecie".

Czyż można się w takich stosunkach dziwić, że skarb ponosił koszta niesłychanego bałaganu administracyjnego?

Trzydzieści trzy tysiące oficerów w księdze poborów, a zaledwie ośmnaście tysięcy w księdze służbowej!

Bajki o redukcji a, równocześnie rocznie powiększa się przeciętnie etaty urzędnicze o dziesięć tysięcy nowych funkcjonarjuszy państwowych!

A przecież cyfry podane przez premjera Witosa dotyczą tylko ogólnie dwóch działów gospodarki państwowej. Gdybyśmy mogli wyjawić tajniki gospodarki nad stan ministerstwa spraw zagranicznych, zdrowia, szczęścia i pomyślności, pracy i opieki lenistwa i, tylu innych urzędów, stanęlibyśmy zdumieni jeszcze bardziej wobec niepojętej lekkomyślności i niszczenia skarbu państwa.

Tak było jeszcze do niedawna. Już jednak z cyfr powyższych widać jasno ile jeszcze pracy włożyć będzie musiał rząd polskiej większości, ażeby te zakorzenione błędy wyrwać. — A przecież nietylko w tych ramach streszczają się liczne i tak niestety bolesne, niedomagania naszego państwa.

W tych też warunkach nie dziwmy się, jeżeli obecny rząd stawia kwestję **twardo i kategorycznie.**

„Wielka część ludzi — powiedział Witos — mających kapitały w przemyśle lub ziemi myślała, że z powstaniem obecnego rządu przyszła pora na obronę ich interesów.

Oświadczam, że niema w rządzie ani jednego człowieka, któryby chciał bronić egoizmu tych panów. Uwydatni się to w niedługim czasie".

„Jest pierwszem zadaniem rządu — oświadczył wreszcie Witos — nie wydawać więcej jak mamy dochodu, a dochody powiększyć. Sanacja finansowa będzie okresem przykrym, lecz im operacja nastąpi prędzej, tem lepiej. Czy będzie rząd wskutek tego popularny, czy nie, musimy to przeprowadzić!"

Postanowienia te powitane zostaną niewątpliwie ze szczerą radością w najszerszych masach narodu.

Egoizmy rozrosły się w Polsce w sposób potworny!

Czas z niemi skończyć!

Wysokie poczucie odpowiedzialności rządu dzisiejszego oraz czyny już rozpoczęte dają nam wiarę, że

BĘDZIE I MUSI BYĆ LEPIEJ W POLSCE, NIŻ DOTĄD BYWAŁO!

Gen. Haller wyjedzie do San Francisco.

Warszawa (A. W.)

General Haller otrzymał misję reprezentowania wojska polskiego na kongresie weteranów amerykańskich i polskich z czasów wojny europejskiej. Kongres odbędzie się w San Francisco.

Rada Ministrów uchwaliła szereg doniosłych wniosków.

Warszawa (PAT.)

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 września uchwaliła wniosek ministra spraw zagranicznych w przedmiocie **ratyfikacji konwencji, dotyczącej międzynarodowej wymiany dokumentów urzędowych, oraz wydawnictw naukowych i literackich.**

Wniosek ministra spraw wewnętrznych w sprawie **statystyki celnej.**

Wniosek ministra kolei pozostający w związku **z przebudową węzła kolejowego** warszawskiego i potrzebnych do tego celu wywłaszczeń odpowiednich gruntów.

Wniosek ministra skarbu w sprawie **dodatkowego prowizorjum budżetowego na trzeci kwartał 1923 roku** oraz prowizorjum budżetowego na czwarty kwartał tegoż roku.

Wniosek ministra przemysłu i handlu w przedmiocie przekazania temuż ministerstwu załatwiania spraw związanych z **dzierżawą i eksploatacją terenów naftowych, będących własnością państwa,** co powinno przyczynić się do wzmożenia intenzywności robót wiertniczych.

Na tem samem posiedzeniu Rada Ministrów przyjęła do wiadomości wniosek ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego w sprawie **taks szkolnych,** mający na celu wprowadzenie w opłatach pewnego stałego miernika i zwolnienie od nich dzieci funkcjonarjuszy państwowych, cywilnych i wojskowych, oraz dzieci rodziców niezamożnych w razie wykazania przez nie odpowiednich postępów w naukach.

Następnie Rada Ministrów przedyskutowała szereg projektów wniesionych do Sejmu przez rząd poprzedni, a mianowicie wniosek ministra spraw wewnętrznych w przedmiocie zezwolenia reprezentacji powiatowej w Limanowej na przyjęcie poręki za powiatową kasę oszczędności w Limanowej.

Projekt ustawy o prowizorjum budżetowem tymczasowego wydziału samorządowego we Lwowie za czas od 1 stycznia do 30 czerwca 1923 roku, tudzież wniosek ministra kolei w przedmiocie wymiany szeregu gruntów kolejowych oraz wniosek w przedmiocie sprzedaży gruntu kolejowego na rzecz Stowarzyszenia domu zdrowia pracowników polskich kolei państwowych okręgu stanisławowskiego.

Wniosek ministra pracy i opieki społecznej rada ministrów uchwaliła wydelegować do Łodzi specjalną komisję złożoną z przedstawicieli ministerstwa pracy i opieki społecznej, przemysłu i handlu, skarbu oraz spraw wewnętrznych, celem **zbadania przyczyn zastoju w pracy we fabrykach łódzkich,** stanu aprowizacji robotników, prawidłowości obliczenia podatku dochodowego, pobieranego od robotników. Komisji zakreślono 9-dniowy termin do przedłożenia wniosków Radzie Ministrów.

Stabilizacja urzędników państwowych.

Prace przygotowawcze ukończone będą do 30 bm.

Warszawa 14 września.

W ostatnich czasach rozpoczęto **prace przygotowawcze do stabilizacji urzędników państwowych.** Naczelnicy wydziałów oraz kierownicy urzędów otrzymali już odnośne szematy, według których określić mają uzdolnienie, oraz kwalifikacje podległych sobie urzędników.

Szematy będą służyły za podstawę dla specjalnej komisji kwalifikacyjnej, powołanej przy ministerstwach do oceny kwalifikacji urzędników.

Zainteresowanym przysługuje w myśl pragmatyki służbowej prawo wglądu do oceny rzeczonych komisji, w razie zaś niepomyślnej oceny **żądania ponownego rozpatrzenia sprawy w przeciągu dwóch tygodni. Prace te, według planu, mają być ukończone przed 30 września b. r.**

Wojewoda będzie miał prawo kontroli samorządów miejskich.

Na drodze do rekonstrukcji województw. — Wojewoda swoje a małe miasteczka swoje. — Ujednostajnienie polityki samorządowej.

Warszawa, 14 września.

Obecnie istniejący system władz i kompetencji samorządu nie jest jeszcze wystarczająco jednolity. Często przez długi czas w samorządowym organizmie a w szczególności **w ciałach gminnych i zarządach małych miasteczek** t. zw. **niewydzielonych,** obowiązują także uchwały tych władz samorządowych, które są zgoła **sprzeczne z istniejącemi ustawami, rozporządzeniami rządu i t. d.**

Ile takich spraw jest trudno określić. Dopiero trzeba wypadku, **przy wynikłym sporze pomiędzy gminą lub zarządem miasteczka a wydziałem powiatowym, gdzie specjalnie urzędujący inspektor samorządowy czuwa nad** interesami samorządu w powiecie, aby odpowiednia **sporna sprawa doszła do wiadomości wojewody. Jak** bowiem, wiadomo, według dotychczasowego systemu wojewoda ingeruje we wszystkich powstałych spornych sprawach samorządowych w swem województwie. Normalny bieg spraw i zarządzeń władz małych miasteczek i gminnych jest załatwiany bez udziału i wiadomości wojewody.

Celem zaradzenia tym anomaljom został złożony w Ministerstwie spraw wewnętrznych projekt, **aby powierzono wojewodzie kontrolę nad wszystkiemi miastami w obrębie województwa.**

Ujednostajnienie polityki samorządowej wyjdzie tylko obywatelom na dobre.

Wyniki śledztwa w sprawie zamachu na Uniwersytet warszawski.

W zamachu brały udział osoby z różnych sfer społeczeństwa.

Warszawa 14 września.

Dochodzenia w sprawie zamachu w Uniwersytecie warszawskim, gdzie przed kilku miesiącami wskutek wybuchu bomby zginął jeden z profesorów [illegible] już ukończone i akta znajdują się w rękach prokuratorji.

Wyniki dochodzenia są podobno bardzo ciekawe. Ustalono, że w organizacji zamachu brały udział osoby z różnych sfer społeczeństwa. Część ich aresztowano.

Co się dzieje w całej Polsce.

Egzaminy dla urzędników Min. Spraw Zagr. —Poświęcenie nowego kościoła w Warszawie. Magistrat łódzki buduje gmachy na swoje biura. — Co nam odesłano z Moskwy? — W Lublinie strajkują kucharze. — 2 miljardy marek na dom pracowników miejskich w Warszawie. — Straszna śmierć w tartaku. — Lekarstwa podrożały o 93 procent. — Zasądzenie lwowskiego adwokata. — Sobór na Placu Saskim w Warszawie nareszcie będzie rozebrany! Warszawa wydaje 5 i pół miljarda rocznie na psy. — W sprawie podatku przemysłowego.

W najbliższych dniach ukaże się rozporządzenie M. S. Zagr. o obowiązujących dodatkowych egzaminach fachowych dla tych urzędników M. S. Zagr., którzy nie posiadają przepisanego ustawowo cenzusu naukowego na stanowiskach od 7 rangi wzwyż.

*

W niedzielę 16 b. m. odbędzie się w Warszawie na Szmulowiźnie poświęcenie nowej świątyni pod wezwaniem Serca Jezusowego.

W uroczystości weźmie udział arc. ks. kardynał Kakowski oraz biskupi: ks. Zdzitowiecki — z djecezji Włocławskiej, ks. Szelążek — z Płockiej i biskup polowy Wojsk Polskich ks. Gall. Nadto spodziewani są: ks. arc. Ropp, z djecezji Mohylowskiej i ks. biskup Sokołowski — z djecezji Podlaskiej. Na godzinę 11 rano zapowiedział swój przyjazd Prezydent Rzeczypospolitej Wojciechowski. Kościół górny będzie mógł pomieścić 12.000, dolny 10.000 osób.

*

Na zasadzie ustawy państwowej o podatku majątkowym, która upoważnia miasta do pobierania podatku majątkowego na rzecz inwestycyj miejskich, magistrat łódzki ma zamiar przystąpić do budowy własnych gmachów na własne biura instytucyjne. Projekt budowy przewiduje zebranie miljona franków szwajcarskich w złocie na cel powyższy. Budowa ma być rozpoczęta na wiosnę. W ten sposób Łódź zyska kilkanaście wolnych mieszkań, zajętych obecnie przez różne biura magistrackie.

*

Warszawska ekspozytura komisji rewakuacyjnej w Moskwie rozpoczęła wczoraj odbiór nadesłanego z Rosji transportu mienia artystycznego i przemysłowego. Nadeszło: mienie Polskiego Towarzystwa Opieki nad zabytkami przeszłości w Moskwie, składające się z kolekcji artystycznych i bibljotek, ewakuowanych w czasie wojny z Polską; mienie i akta b. przedstawicielstwa polskiego w Moskwie; mienie dawnych teatrów rządowych w Warszawie; części fabryki Towarzystwa Akc. „Wola“; Spółki akc. „Cerata“; Tow. akc. „Rohn, Zieliński i Sp.“ oraz Tow. akc. „Gettlich, Bracia Geyer i Herbst“. W dniu dzisiejszym wszystkie te objekty mają być oddane ich prawnym właścicielom.

*

W Lublinie rozpoczął się strajk kucharzy restauracyjnych, którzy żądają 75 procent podwyżki co wynosiłoby 4,000.000 Mkp. miesięcznie przy 8-godzinnym dniu pracy.

*

Ministerjum skarbu wyasygnowało 2 miljardy marek na budowę domu mieszkalnego w Warszawie dla pracowników miejskich.

Budowa domu ma rozpocząć się niebawem. Znajdzie w nim schronienie 40 rodzin pracowników miejskich.

*

W tartaku górnośląskiego przemysłu drzewnego w Tarnowskich Górach poniósł śmierć ślusarz 23-letni Klose z Bytomia. **Nieszczęśliwy został pochwycony podczas smarowania maszyny, która powyrywała mu ręce i żebra i zmiażdżyła głowę.** Zabity znajdował się pod fundamentem maszyny i nie słyszał gwizdka sygnału maszynisty, puszczającego w ruch maszynę. Dopiero gdy zaczęła wyrzucać zakrwawione strzępy jego ubrania, zauważono wypadek. Klose pozostawił żonę, zaślubioną przed dwoma miesiącami.

*

Przed niedawnym dopiero czasem lekarstwa podrożały o 60 procent. Obecnie zaś Ministerstwo Zdrowia Publicznego do ostatnio podwyższonej taksy za środki lekarskie przyznało aptekom podwyżkę 33-procentową taksy laborum, która idzie na pokrycie płac współpracowników aptek. Tak więc w ciągu niedługiego czasu lekarstwa podrożały o 93 procent. Chorowanie staje się coraz większym luksusem!

*

Przed trybunałem lwowskiego sądu karnego odbyła się rozprawa o fałszowanie dowodów osobistych dla żydów. O fałszowanie oskarżony jest adwokat dr. Natan Kornes i Fryda Kornblut, pomocni w tem byli Elen Mühleisen i Cyla Weintraub. Dr. Kornes skazany został **na 8 dni aresztu**, inni również otrzymali podobne kary. Skazani zgłosili zażalenie nieważności, a prokurator wniósł odwołanie z powodu zbyt niskiego wymiaru kary.

*

W gazetach warszawskich ukazały się ogłoszenia o przetargu ofertowym na rozbiórkę b. soboru na Placu Saskim w Warszawie. A więc nareszcie rząd i miasto zdecydowały się na usunięcie tego olbrzyma, który był widomym znakiem brutalnej moskiewskiej przemocy.

*

Według ostatnich danych statystycznych **Warszawa utrzymuje 5.000 psów.** Punktem honoru każdej Warszawianki jest obecnie jakiś doberman, wilk, chart czy inne przedstawiciel modnej psiej rasy. Obliczając już minimalnie wydatek na żywienie psa **dziennie trzy tysiące marek, stolica wydaje rocznie na ten cel pięć i pół miljarda marek zgórą.** I mówi się o ciężkich czasach!...

*

Wobec spóźnionego uchwalenia ustawy o podatku przemysłowym, podatek ten będzie rozłożony na 3 raty. W tej chwili kończą się prace nad wymiarem tego podatku.

Związek zawodowy piekarzy i papierników na usługach komunizmu.

Ideowi komuniści czerpali natchnienie z bibuły komunistycznej i... wódki.

Kraków 13 września.

Wczoraj z polecenia komisarza rządu oddział policji państwowej udał się do lokali związków zawodowych: piekarskiego i papierniczego przy ul. Pawiej w Warszawie, gdzie znaleziono **zapas bibuły komunistycznej. Wspomniane lokale opieczętowano.**

Po rozpatrzeniu znalezionych papierów i zbadaniu świadków przekazano sprawę sędziemu śledczemu.

W obu lokalach uprawiano propagandę komunistyczną a w zeszłym roku w tych obszernych siedzibach bo po 5 pokoi liczących podczas wyborów do Sejmu i Senatu mieścił się **komitet komunistycznych wyborców „proletarjatu miast i wsi“.**

Dodać należy, że **podczas rewizji w bufetach związków znaleziono zapasy wódki, od której „ideowi“ działacze nic nie płacili skarbowi państwa.**

Dalsze dochodzenie trwa.

Widzenie słynnego medjum polskiego.

Seans w Kosowie. — Proroctwa o przyszłości Europy. — Tryumf Francji i upadek Anglii. — „Polska jest sercem narodów“.

Kosów 14 września.

Słynne medjum prof. Ochorowicza p. Janina Domańska przebywa od 2 miesięcy w Kosowie. Codzień zbiera się u niej towarzystwo na pogawędkę i na „rozmowy z duchami“.

I zdarzyło się, że podczas jednych z takich pogawędek p. Domańska straciła przytomność. Wszyscy zerwali się z miejsca. Pani D. leżała nieprzytomna z otwartemi szeroko nieruchomemi oczyma. Policzki miała blade, rysy twarzy ściągnięte kurczem. Nie oddychała.

Wśród obecnych powstało zamieszanie. Jeden z lekarzy zajął się cuceniem p. Domańskiej lecz po chwili zaniechał tego, oświadczając: To katalepsja.

Pani Domańska istotnie leżała bez ruchu; ani jeden muskuł nie drgał w jej bladej twarzy. Naraz policzki pokryły się ledwo dostrzegalnym rumieńcem i p. D. poczęła mówić:

— Czy chcecie czego odemnie?

Towarzystwo odpowiedziało, że chce poznać przyszłość Europy, a wówczas medjum zaczęło mówić:

— **Na Zachodzie zwycięży kogut galliijski i poskromi czarnego orła, choć ten przywdzieje** hełm stalowy. **Francja zatryumfuje ponownie i ostatecznie.** W roku 1927 w Paryżu zjawi się genjusz, przed którym chylić się będą wszystkie ludy świata romańskiego. Człowiek ten wprowadzi w życie wielkie reformy społeczne i stworzy unję narodów romańskich.

„Wielkie mocarstwo morskie, które walczyło u boku Francji usunie się w cień dumnego odosobnienia i od tej chwili zacznie się upadek tego państwa. Stopniowo bezlitośnie, zamorskie dominja wyrzekną się swej macierzy i **w roku 1942 stara metropolja znajdzie się samotna i opuszczona przez wszystkich.**

„Polska spełni takąż rolę na Wschodzie, jak Francja na Zachodzie. Polska jest sercem narodów. Nie zapominajcie o tem! Skończyłam.

Wypowiedziawszy te słowa, pani Domańska zachwiała się tak gwałtownie, lecz zdążono ją podtrzymać. Po chwili przemówiła:

— Możecie rozmawiać. Ja już nie śpię. Była wyczerpana, raziło ją światło i czuła pragnienie.

Po niedługim czasie wróciła do normalnego stanu.

Złodziej z Chrystusem tatuowanym na piersi.

Złodziej — malowanka. — Całe ciało pokryte tatuowanymi wizerunkami. A i tak mu się nie udało!

Warszawa 14 września.

Do mieszkania Chai Goldblumowej w Warszawie zakradł się jakiś rabuś udając żebraka i porwał z łóżka siedem sztuk bielizny. Wychodząc spotkał na schodach wracającą z miasta Goldblumową, która, tknięta złem przeczuciem, krzyknęła: „Złodziej!“ Zaskoczony hultaj rzucił skradzioną bieliznę i począł uciekać, lecz na ulicy został ujęty przez Goldblumową. Jego wspólnika, który stał na czatach przy bramie również złapano.

Ujętymi okazali się: 34-letni Zygmunt Pogorzelski i 60-letni Jan Stanik vel Staszek.

Pierwszy z nich był zaledwie jeden raz karany za kradzież, natomiast „weteran“ Stanik odsiadywał karę aż szesnaście razy.

Cała ta usiłowana kradzież nie przedstawia sama w sobie nic osobliwego i podobne zdarzają się na porządku dziennym i nie wartoby wogóle o niej wspominać, gdyby nie to, że Pogorzelski jest rzadkim okazem w kryminalistyce; jest on tatuowany na całem ciele. Najokazalszy wizerunek, wykonany z prawdziwym artyzmem, znajduje się na piersiach i przedstawia krzyż z Jezusem Chrystusem, u dołu zaś krzyża klęczą dwa aniołki, podające sobie ręce.

Wizerunek ten miał prawdopodobnie złodziejowi „pomagać“ w jego niecnych praktykach.

Szukanie wyjścia z labiryntu.

„Ostatni gabinet konsytucyjny". — Naród niemiecki nie może skupić się do pracy. — Dr. Stresemann dąży do porozumienia się z Francją. — Tylko bezpośrednie pertraktacje mogą wyprowadzić interęsowanych z labiryntu. — Półurzędowy komunikat niemiecki. — Mimo urzędowych zaprzeczeń „coś" robi się w kierunku porozumienia z Francją. — Obecne stanowisko Francji i Niemiec w obliczu możliwości rokowań.

Kraków, 14 września.

(X). Groźne memento, wypowiedziane pod adresem Niemiec przez członka angielskiej Izby gmin Kenworthy'ego w „Manchester Guardian", że **po upadku ostatniego konstytucyjnego gabinetu Stresemanna nastąpi „zbałkanizowanie" tego państwa,** jest czemś więcej niż frazesem dziennikarskim. Chaos bowiem, panujący w Niemczech, które oscylują między dwoma biegunami — komunizmu i skrajnego nacjonalizmu — sprowadziwszy ruinę gospodarczą kraju, musi w dalszej konsekwencji spowodować także kataklizm polityczny, **jeżeli naród niemiecki nie skupi się do pracy nad zbudowaniem nowych Niemiec,** opartych na innych fundamentach, aniżeli dawna Rzesza.

Obecna jednak republika niemiecka nie może pracować nad skonsolidowaniem swego bytu wobec zakusów komunistycznych, a raczej bolszewickich, oraz nacjonalistyczno-monarchistycznych, **dopóki w jej organizmie tkwi dotkliwa cść, którą jest nieuregulowany jej stosunek do państw Ententy,** przedewszystkiem Francji i Belgji. Nic tedy dziwnego, że kanclerz dr. Stresemann, który zdaje się reprezentować pewien odłam Niemców, trzeźwo zapatrujących się na sytuację, **pragnie nawiązać nici porozumienia się z Paryżem.**

Nie idzie mu to łatwo. Rząd francuski, którego cierpliwość wystawiali tak długo na próbę rozmaici kanclerze niemieccy, a na ostatku dr. Cuno, świeżo wylał kubeł zimnej wody na głowy tych, co zbyt optymistycznie oceniają notowane ostatnimi czasy próby a raczej wstęp do prób porozumienia, wynikający jakoby z rozmów francuskiego ambasadora w Berlinie z kanclerzem Stresemannem. Sygnalizowane wczoraj telefonicznie oświadczenie półurzędowego „Temps'a" są najlepszym dowodem, iż **francuskie sfery kierujące nie noszą się z myślą jakiejś zmiany zasadniczej w swych zapatrywaniach** odnośnie do spraw reparacyjnych i związanych z niemi gwarancji.

Ale mimo tego znać obustronnie chęć dojścia do takiego punktu, od jakiego możnaby zacząć **bezpośrednie pertraktacje, które jedynie są w stanie wyprowadzić interesowanych z tego istnego labiryntu reparacyjnego,** gdzie błąka się Ententa tylko dzięki Niemcom.

I tak, w komunikacie półurzędowym, wydanym onegdaj w Berlinie stwierdzono, że **poseł francuski, p. de Margerie, rzeczywiście rozmawiał kilkakrotnie z kanclerzem** i że wiadomość, podana przez niektóre dzienniki paryskie, jakoby w łonie rządu niemieckiego panowało rozdwojenie w zapatrywaniach na sprawy polityki zagranicznej, jest błędną. Rząd ten bowiem zapatruje się na nie jednozgodnie a celem, do którego dąży, jest przywrócenie i zabezpieczenie suwerenności Rzeszy nad obszarami Renu i Ruhry **drogą porozumienia w sprawie odszkodowań oraz płacenia i dostatecznego zabezpieczenia długów odszkodowawczych w formie zastawów produktywnych na własności państwowej i prywatnej.**

Dalej, objawami świadczącymi, że **„coś" robi się celem nawiązania rokowań niemiecko-francuskich jest wyjazd do Paryża** członka komisji odszkodowań, **prof. Haguenina,** celem zdania sprawy Poincare'mu i zasięgnięcia odeń instrukcji, a także **przyjazd do Berlina francuskiego ministra pracy, Le Troquer'a, który ma podobno podjąć bezpośrednie rokowania z kanclerzem Stresemannem.**

Nie ulega więc kwestji — choćby nawet temu urzędowo zaprzeczano — że **sprawa bezpośrednich rokowań niemiecko-francuskich weszła w stadjum możliwości.** A jest to znaczny postęp, bo tylko takie rokowania dają szanse porozumienia. Francja doświadczyła już tylu niemiłych niespodzianek ilekroć Anglia chciała odgrywać rolę pośrednika między nią a Niemcami, że chyba zrezygnowała już raz na zawsze **z jej pośrednictwa.**

Co się zaś tyczy Niemiec, to dr. Stresemann, jeżeli nie chce być premjerem „ostatniego konstytucyjnego gabinetu niemieckiego" — będzie zapewne starał się wszelkiemi siłami wykorzystać obecną sposobność do nawiązania rokowań z Francją, która, choć nie zawraca z raz obranej drogi, ale gotowa jest zatrzymać się na niej, jeżeli tylko w Berlinie odniesie zwycięstwo zdrowy rozsądek nad szowinizmem i uczciwość polityczna nad krętactwem.

W sprawie zwalczania wydawnictw pornograficznych podpisano konwencję międzynar.

Genewa (PAT.).

Onegdaj zakończyła się międzynarodowa konferencja dla zwalczania wydawnictw pornograficznych. Przyjęto i podpisano odnośną konwencją międzynarodową. Na żądanie delegacji angielskiej konwencja zredagowana jest w 2 językach, będzie ona złożona w Lidze Narodów. Delegat polski Sokal wyraził podziękowanie dla Francji za zaproszenie państw na konferencję oraz Lidze Narodów za okazanie pomocy w obradach.

Marka niemiecka już nie istnieje!

Kraków, we wrześniu.

Z Berlina donoszą pod datą 14 bm., że wedle jednozgodnych doniesień z giełd niemieckich i zagranicznych marka niemiecka odegrała już swoją rolę. Obrotów właściwych nie dokonuje się wcale, a kursa są tylko „mówione".

Na giełdach szwajcarskich marka niemiecka od 15 bm. nie będzie wcale notowana.

Dnia 13 bm. kurs dolara wynosił w Berlinie o g. 12 w południe 150 miljonów, funt szterl. 690 miljonów.

Indeks państwowy wzrostu kosztów utrzymania doszedł do 5,051.046, a w porównaniu z tygodniem ubiegłym wzrósł o 173.7 proc.

Krwawe rozruchy drożyźniane na Śląsku Opolskim.

Strajk w Bytomiu. — Głodny tłum rabuje sklepy. — Starcie z policją. — Zabici i ranni.

Katowice. (PAT).

Agencja Wolffa donosi z Bytomia, że według ostatnich wiadomości, podczas wczorajszych zaburzeń zginęły dwie osoby, jedna jest ciężko ranna, a sześć lekko. Wczoraj późnym wieczorem wybijano w różnych punktach miasta szyby wystawowe sklepów, do grabieży jednak nie przyszło. Ratusz wyglądał w nocy jak obóz wojenny. Kilka oddziałów policji bezpieczeństwa było w pogotowiu. Przed tutejszym targiem poczyniono zostały nadzwyczajne środki bezpieczeństwa. Na kopalniach Hohenzollern, Kastencentrum, Heinisch wybuchł strajk. Dziś przedpołudniem na dziedzińcu kopalni Heinisch odbyło się zebranie załogi. Robotnicy planują urządzenie pochodu demonstracyjnego przez ulice.

Bytom. (PAT).

Wolff donosi: Wskutek nadzwyczajnego wzrostu drożyzny, rosnącej z godziny na godzinę, odbyły się tutaj wczoraj w południe demonstracje ludności robotniczej. Policja nie mogła chwilowo przywrócić spokoju. Jak donoszą ze zarządów kilku kopalń, odbyły się tam zebrania rad załogowych. Do godziny 5 po południu pracowano normalnie, chociaż liczba pracujących była mniejsza niż zwykle.

W godzinach popołudniowych demonstracje przybrały większe rozmiary. Tłum wtargnął w kilku punktach do sklepów, usiłując je splądrować. Policja była zmuszona dać 50 strzałów, przyczem jeden robotnik został zabity, inny ciężko ranny. Dwie inne osoby doznały lekkich obrażeń. Aresztowano 10 osób. Po godzinie 7 wieczorem rozległy się w centrum miasta ponowne strzały karabinowe. O godzinie 8 wieczorem zapanował w mieście spokój.

Trzydziestu kandydatów do nagrody pokojowej Nobla!

Z Chrystjanii donoszą, że **dotąd zgłoszono trzydziestu kandydatów do nagrody pokojowej Nobla, mającej być przyznaną w grudniu br.**

Między kandydatami, którzy posiadają najwięcej szans otrzymania rzeczonej nagrody, stoją na pierwszem miejscu: prof. Keynes, lord **Robert Cecil** oraz amerykański sekretarz stanu **Hughes.**

Zamach stanu w Hiszpanji.

Madryt. (PAT).

Generał gubernator Katalonji wystosował do króla depeszę, w której domaga się od króla usunięcia gabinetu hiszpańskiego. W Barcelonie ogłoszono stan oblężenia. W różnych okręgach Katalonji wojsko objęło władzę. Gabinet hiszpański postanowił zatrzymać władzę w swoich rękach. Dzienniki przypominają, że generał gubernator Katalonji niedawno wypowiedział się przeciwko zaniechaniu operacji wojennych w Marokku.

Rządy w prowincji Katalonji objął generał Lessada. Komunikat oficjalny, wydany o wczorajszym nocnem posiedzeniu rządu centralnego oświadcza, że rząd ten pozostanie na posterunku i ustąpi jedynie pod presją gwałtu. Król ma dzisiaj powrócić do Madrytu.

Król powrócił z San Sebastjan do Madrytu. Gabinet obraduje w permanencji pod osłoną wojska, które pozostało wierne rządowi. Rewolta skierowana jest tylko przeciw rządowi a nie przeciw królowi, ani przeciw dynastji. W Barcelonie ogłoszono odezwę oświadczającą, że prezydent ministrów i minister spraw zagranicznych zostali postawieni w stan oskarżenia oraz zawiadamiającą, że będzie utworzony nowy rząd, który będzie pozostawał pod ochroną władz wojskowych. Minister spraw zagranicznych znajduje się w więzieniu w San Sebastjan.

Liczne garnizony przyłączyły się do ruchu, między innymi garnizon w Saragossie i Sewilli, natomiast garnizon w Madrycie pozostał wierny rządowi.

Śmierć atamana Siemionowa.

Z Pekinu donoszą, że w czasie trzęsienia ziemi w Jokohamie **zginął ataman Siemionow wraz z całem otoczeniem. Przypuszczalnie zginął też 1 były wielkorządca Władywostoku, Mierkułow.**

Ataman Siemionow był jak wiadomo jednym z twórców ruchu antybolszewickiego na Syberji.

KRONIKA.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.
Sobota: „Człowiek z budki suflera".
Niedziela pop.: Monstre, koncert wojsk. orkiestr.
wieczór: „Człowiek z budki suflera".

REPERTUAR TEATRU OPERA I OPERETKA.
Sobota: „Tosca".
Niedziela: „Trubadur".

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA".
Sobota popoł.: „Wiera Mircewa".
wieczór: „Proces rozwodowy p. B.".
Niedziela popoł.: „Żabusia".
wieczór: „Proces rozwodowy p. B.".

NOWY ODDZIAŁ MUZEUM NARODOWEGO. Jak się dowiadujemy, roboty około odnowienia sali Ratusza w wieży przy strażnicy wojskowej w Rynku gł. postąpiły już znacznie. Spodziewanem jest, że ukończone one będą z końcem października b. r. i sala zostanie już oddana na pomieszczenie zbiorów muzealnych. Zarząd Muzeum Narodowego umieści tam średniowieczną kaplicę polską, co będzie najlepiej harmonizowało i odpowiadało charakterowi komnaty. Prócz kapliczki znajdą tam pomieszczenie: staroświeckie rzeźby kościelne, obrazy, paramenty religijne, dewocjonalja i szereg innych urządzeń kościelnych. Pusta ta dotąd sala wieży Ratuszowej na Rynku stanie się jednym z dalszych oddziałów Muzeum Narodowego.

PRZYJAZD PRZEMYSŁOWCÓW AUSTRJACKICH DO POLSKI. Staraniem izby handlowej austro-polskiej w Wiedniu oraz izby handlowej wiedeńskiej uda się do Polski grupa przemysłowców austrjackich celem bliższego nawiązania stosunków handlowych między obu krajami. Wycieczce tej towarzyszył będzie austrjacki minister handlu, dr. Schuerff.

NOWE ZNACZKI STEMPLOWE. Dna 20 bm. wypuszczone będą w obieg znaczki stemplowe wartości 30 i 50 tysięcy marek.

SKUTKI WCZORAJSZEJ BURZY. Podczas wczorajszej burzy z piorunami i gradem, jaka nawiedziła Kraków, koło godz. 5 popołudniu szalejąca wichura poczyniła wielkie szkody, niszcząc drzewa w ogrodach naszego miasta. Przy ul. Czarnowiejskiej obalona wichrem topola runęła na willę inż. Tomiaka i uszkodziła dach. Wezwana straż pożarna usunęła z dachu obalone drzewo.

OGRANICZENIE JAWNOŚCI ROZPRAW. Prezydjum sądu okręg. karn. w Krakowie zarządziło ograniczenie jawności rozpraw ze względu na wielkie masy podejrzanych osobników, przysłuchujących się całemi dniami toczącym się rozprawom. Do gmachu sądowego puszczane są tylko te osoby, które mają wezwanie do sądu, oraz osoby, nie budzące swym wyglądem podejrzenia.

KRWAWA BÓJKA WŁAMYWACZY. Wczoraj wieczorem w szynku Wischnitzera na Grzegórzkach przyszło do krwawej bójki między kilku znanymi policji włamywaczami. Podczas bójki przyjaciele Kaz. Kantorek zwany u złodziei „szczurem" i „Jaś" Siwek poranili ciężko Stanisl. Dracza. Gdy nadbiegła policja, Kantorek i Siwek zbiegli. Po opatrzeniu przez lekarza pogotowia Dracz został przewieziony do szpitala więziennego, gdyż poszukiwany był on przez sąd za liczne włamania.

LITWA BEZ SŁONINY. Ubiegłej nocy około godz. 2 właściciel sklepu spożywczego Franc. Litwa przy ul. Rzeźnickiej 26 usłyszał w swem mieszkaniu dochodzące go z lokalu sklepowego tajemnicze szmery. Litwa zerwał się i wbiegł do sklepu, z którego w tejże chwili wypadli dwaj włamywacze. Spłoszeni, jak stwierdził potem Litwa zdołali unieść ze sobą łup w postaci 5 kg. słoniny.

OBŁAWA POLICYJNA. Wczoraj przeprowadziły organa policyjne obławę, w czasie której przytrzymano kilka podejrzanych osób.

NIEUDAŁA WYPRAWA WŁAMYWACZY. Onegdaj wieczorem dostali się do zamkniętego mieszkania adwokata dra Zadęckiego przy ul. Karmelickiej 30. jacyś włamywacze, pozostawiając drzwi wchodowe otwarte. Zauważyła to stróżka domu i zaglądnąwszy do mieszkania, spostrzegła tam 3 nieznajomych mężczyzn. Wówczas zamknęła szybko drzwi i zaalarmowała policję. Po pewnej chwili, gdy wróciła do mieszkania w towarzystwie poster. policji, włamywaczy już nie znaleziono, gdyż spłoszeni przez stróżkę ukręcili z prześcieradła, zdjętego z łóżka dra Zadęckiego linę, po której spuścili się z I. piętra do sąsiedniego ogrodu i zbiegli. Właściciel mieszkania stwierdził po powrocie do domu, że mu nic nie skradziono.

SPRAWA „ARTAMOSA". Wczoraj odbyła się w tut. sądzie okręg. karnym rozprawa przeciw b. właścicielom spółki masarskiej „Artamos" przy ul. Florjańskiej. Na ławie oskarżonych zasiedli: Jan Kurkiewicz, Andrzej Różycki i Stefan Sieczkowski, obwnein o zbrodnię z par. 13. u. z r. 1917. Po zeznaniach świadków i przeprowadzeniu postępowania dowodowego sędzia s. o. Konopacki wydał wyrok skazujący każdego z wyżej wymienionych po 2 miesiące ścisłego aresztu, oraz grzywnę 50 tysięcy marek pol i poniesienie kosztów sądowych.

CENY TARGOWE. Wczorajszy targ był ożywiony. Zwieziono dużo produktów wiejskich. Ceny były niemal te same, co w ubiegły wtorkowy targ. Ryby nieco zdrożały i tak za 1 kg. karpia płacono 130—135 tys. Mk., szczupaka 120—125 tys. Mk., lina 120 tys., ryby wiślane 80 tys. Mk

ŻYWCEM POGRZEBANY. Wczoraj donosiliśmy już o **tragicznym zgonie** 14-letniego chłopca, który **przysypany** został ziemią w czasie wydobywania gliny z dołu przy budowie domu przy ul. Podgórskiej.

Według zasięgniętych przez nas bliższych informacji, nieszczęśliwy chłopiec, nazwiskiem **Antoni Dasman** został wysłany przez swego pracodawcę Stanisława Jabłońskiego, majstra kaflarskiego przy ul. Krakowskiej 50, **po glinę na** wspomnianą budowę.

Ponieważ glinę z dołu tego brano już od dłuższego czasu, przeto **dół był podkopany** i w chwili, gdy Dasman nabierał glinę z dołu łopatą, oberwała się nad nim ziemia, **grzebiąc go żywcem** w dole.

Bawiące się opodal dzieci zauważyły stojące nad otworem taczki, naładowane gliną i nie widząc chłopca, który poprzednio z taczkami temi przyjechał, przywołały przechodniów celem odgrzebania zasypanego otworu, w którym jak przypuszczały, musiał znajdować się ów chłopiec. I stotnie nadeszli ludzie wydobyli z pomocy wezwanej straży pożarnej i pogotowia ratunkowego z dołu chłopca, który był już nieżywy.

WSTRZYMANIE EMIGRACJI DO AMERYKI. Państwowy urząd pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami w Krakowie, zawiadamia, że Urząd Emigracyjny w Warszawie wstrzymuje z dniem 20. bm. przyjmowanie „affidatów" od emigrantów, chcących wyjechać do Ameryki, gdyż ilo emigrantów przypadająca na Polskę została już wyczerpaną.

Fałszywy porucznik skazany na 2 lata więzienia.

Ciekawa karjera analfabety.

Podczas przewrotu w r. 1918 wstąpił do W. P. do jednej z formacji ochotniczych w Krakowie 17-letni Edmund **Biesiada** i w krótkim czasie zaawansował na kaprala.

Brał on udział w walkach z bolszewikami i jako chory po jakimś czasie odesłany został do szpitala wojskowego w Krakowie. Wkrótce w jednym ze szpitali na prowincji, dokąd Biesiadę przeniesiono na rekonwalescencję, zasłynął on **jako porucznik z szeregiem odznaczeń.**

Odtąd Biesiada przez dłuższy czas jeżdżąc od szpitala do szpitala, **pobierał pensję jako porucznik**, przyczem **pożyczał rozmaite kwoty** od swych nowych kolegów. Wkońcu fałszywy porucznik został **zdemaskowany i wydany wojskowym władzom sądowym.** Stwierdzono, że Biesiada posiadał **cały szereg fałszywych dokumentów wojskowych**, przy pomocy których **oszukiwał Skarb Państwa**, pobierając pensję oficerską i zapomogi na leczenie.

Po przeprowadzonem śledztwie sąd wojskowy uznał się za niekompetentny, wychodząc z założenia, że Biesiada był ochotnikiem. Oddano przeto sprawę młodocianego oszusta sądowi cywilnemu.

Wczoraj w tut. sądzie okręg. kar. rozegrał się przed s. s. o. Feilem epilog tej sprawy. Trybunał po wysłuchaniu świadków wydał **wyrok skazujący Biesiadę na 2 lata ciężkiego więzienia**, wymierzając mu najniższą karę ze względu na fakt, że podsądny padł ofiarą powojennych stosunków.

Biesiada jest **analfabetą i zaledwie umie się podpisać.**

Rozprawa Komorowskiej i Paciorka za biletami.

W poniedziałek dnia 17 b. m. w wielkiej sali przysięgłych w tut. sądzie okręg. karnym rozpoczyna się sensacyjna rozprawa przeciw Izabeli Komorowskiej i Karolowi Paciorkowi, oskarżonym o występek i przekroczenie z § 335 (lekkomyślne podawanie nadmiernej ilości narkotyków).

Sprawa ta stoi w związku z głośnym w ub. roku nagłym zgonem męża Komorowskiej. Ze względu na olbrzymie zainteresowanie, jakie rozprawa ta budzi w naszem mieście, **wstęp na salę rozpraw będzie za biletami.**

Rozprawie przewodniczył będzie s. s. o. Hubaczek, bronić będą: Komorowską adw. **Dr. Heski**, Paciorka zaś **Dr. Aschenbrenner. Rozprawa** rozpisana jest na dwa dni.

Śmierć zasłużonego

konspiratora polskiego.

Wczoraj odbył się w Warszawie pogrzeb generała dywizji, Piotra Koreywo, b. wiceprezesa Najwyższego Sądu Wojskowego. gen. Koreywo od dwu lat przeniesiony został w stan spoczynku z powodu wątłego zdrowia.

Zmarły, który w armji rosyjskiej zajmował urząd prokuratora, był jednym z wybitnych konspiratorów polskich. Zasłużony dla emigracji polskiej w Rosji, czynny w organizacjach, niezmierne oddawał usługi organizacjom rewolucyjnym.

Gen. Koreywo, który zszedł do grobu w 70 roku życia, był za młodu oficerem gwardji na dworze carskim i brał następnie udział w wojnie tureckiej. Po przewrocie rosyjskim, gen. Koreywo organizuje formacje wojskowe polskie w Odesie, jeszcze przed generałem Żeligowskim. Po powrocie do kraju, powołany został na stanowisko wiceprezesa Najwyższego Sądu Wojskowego.

Do 75,000.000 5066
za 1 karat brylantów, płacimy również **najwyższe ceny** za złoto, srebro i różne bižuterye.
Firma **Feigenbaum i Futterwett** dawniej **Krengel**
Kraków, Grodzka 29 — Szacuje się darmo.

ZE SPORTU.

WYJAZD CRACOVII DO HISZPANJI.

W poniedziałek 10 bm. wyjechała Cracovia do Hiszpanji na turnee na 1 miesiąc, w czasie którego rozegra Cracovia zawody w Hiszpanji między innymi ze słynną Barceloną w powrotnej zaś drodze w Alzacji. Spodziewać się należy, iż Cracovia stosownie do swych długoletnich tradycji i rutyny godnie sport piłkarski polski zaprezentuje. Cracovia wyjechała w pełnym składzie oprócz Sperlinga, z zarządu wyjechał dr. Cetnarowski i dr. Lustgarten.

Kraków—Lwów.

W niedzielę dnia 16 bm. zostaną rozegrane zawody międzymiastowe w piłce nożnej o puhar wędrowny prof. Żeleńskiego na boisku L. K. S. Czarni we Lwowie. Rozgrywki o puhar rozpoczęły się jeszcze w r. 1912, a obecne spotkanie będzie 13 z rzędu, a statystyka wyników przedstawia się następująco: Kraków wygrał 7 razy, Lwów 3 razy, zaś 2 spotkania były nierozstrzygnięte.

Lwów wystąpi w następującym składzie: **Winnicki; Ignarowicz, Olearczyk; Gieras, Witkowski, Schneider; Müller, Garbień, Kuchar, Batsch, Słonecki.**

Kraków: **Wiśniewski; Kaczor, Offen; Holzman, Śliwa, Pitzele; Heim, Kowalski, Reyman, Czulak. Adamek.**

GIEŁDA.

Kraków, 15 września.

(M. M.) Termin medjowy, a z nim konieczność realizacji dla zdobycia potrzebnej gotówki na uiszczenie z zaciągniętych na ten czas zobowiązań, spowodował wczoraj większą podaż w papierach, co musiało wpłynąć na osłabienie się tendencji. Pewną rolę pod tym względem odegrał również moment większego obecnie angażowania się w obrotach walutowych. Te więc dwie przyczyny złożyły się na przejściową, według wszelkich danych, zniżkę na rynku akcyjnym. — To też z wyjątkiem Pokucia, Niemojewskiego i Ćmielowa, które zdołały utrzymać swój kurs we wszystkich innych papierach, ujawnił się spadek. Nie oparło się też powszechnemu prądowi i Tepege, które straciło na kursie. Ten sam objaw można zaobserwować i na pogiełdzie, gdzie najsilniej może zniżkowały Gazy. Waluty natomiast nadal mocne.

Akcje. Cyfry rozumią się w tysiącach marek polskich.

	W transakcji.
Polski Bank Przemysłowy	85—81
Bank Hipoteczny	170
Bank Małopolski	136—127
Ziemski Bank Kredytowy	48
Powszechny Bank Kredytowy	23—21,5
Akcyjny Bank Związkowy	50
Bank Komercjalny	36—35
Bank zw. spółek zarobk.	620—610
Polskie Towarzystwo handlowe	89—92
Pharma	200—185
Polski Glob	7,5
Żegluga Polska	29—24,5
Zieleniewski	2075—1950
H. Cegielski	157—145
Parowozy	117—114
Trzebinia fabryka maszyn	185—162
Górka	2850—2750
Sierszańskie zakłady górnicze	1300—1250
Tepege	830—795
Polska nafta	115—105
Pokucie	140—145
Oikos	750
Strug	220—210
Syndykat koszykarski	240
Trzebinia tłuszcze	750
Krakus	195—165
Chodorów	1320—1200
Ćmielów	240—230
Elektrownia Siersza	74—73
S. W. Niemojowski	185
Fabryka kapeluszy	70

Warszawa. (PAT).

Waluty. Dolary Stanów Zjednoczonych 299.000—275.000—280.000, sprzedaż 282.500, kupno 277.500.

Akcje. Cyfry rozumieją się w tysiącach marek polskich. Bank dyskontowy 950—875—925; Bank handlowy Warszawa 1700; Bank dla handlu i przem. Warszawa 250—240, drobne 275; Bank kredytowy Warszawa 180—185; Bank Małopolski Kraków 120—122 1/2; Bank przemysłowy Lwów 72 1/2—80—77 1/2; Bank zachodni 720; Bank zw. sp. zarobk. 600—590; Bank handlowy Poznań 130; Bank zw. ziemian 90—95; Wileński pryw bank handlowy 235—225; Puls 105—125—110; Wildt 180—170—175; Cukier Warszawa 9000—8750; Częstocice 4000—5000—5800—5700—5800, drobne 6200; Firley 155—140—165; Drzewny przemysł 56; Cegielski 140—133—145; Modrzejów 1625—1400—1450; Orthwein 125; Rudzki 620, drobne 735—680—700; Parowozy 120—114—117 1/2; Bednawski 87; Żegluga 32—29 1/2; Elektryczność 1450: Spirytus 475—400—450; Polska nafta 95—115; Lenartowicz 38; Siła i Światło 175—180; Ćmielów 245—250; Norblin 295—270—300, drobne 380—390; Kabel 240; P. T. E. 167—210; Borman 29; Fitzner et Gamber 2000—1800: Sole potasowe 1225—1150; Czersk 385—370; Gosławice 450—480; Michałów 680—630—640; Łazy 70—75; Węgiel 925—800—850, drobne 1200—1017 1/2—1050; Lilpop 170—165—170, drobne 205—190; Ostrowiec 2050—1975—1990; Ron Zieliński 280—290: Starachowice 1100—1025—1070; Pocisk 220—200; Zieleniewski 1950—1900—2000; Żyrardów 58—63—58: Borkowski 185—165—170: Jabłkowscy 41—37 1/2; Haberbusch 675—650; Nobel 370—325—330; Chodorów 1150, drobne 1225—1250—1200; Polski przemysł naftowy 675—640; Zachodnie tow. dla handlu 60; Marynin 80; TPG. 800; Koropie 175; Tkanina 37—33.

Zurych. (PAT).

Zamknięcie giełdy. Berlin 0.000005,4; Holandja 222 1/4; Nowy Jork 564 1/2; Londyn 25.64; Paryż 32.60; Medjolan 24.95; Praga 16.92 1/2; Budapeszt 0.03; Bukareszt 2.55; Belgrad 6.10; Sofja 5.55; **Warszawa 0.0020;** Wiedeń 0.0079 5/8; austr. korona stempl. 0.0079 i pół.

Kraków. (PAT).

Giełda zbożowa. Mąka pszenna 60 proc. 1,660.000; mąka żytnia 70 proc. 810.000. Tendencja mocniejsza.

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Samobójstwo na grobie żony.

Tajemniczy jęk w głębi cmentarza. — Zrozpaczony mąż pije truciznę na grobie żony. — Dwie chryzantemy na pożegnanie.

Warszawa, 15 września.

Wczoraj w południe nadzorca cmentarza ewangelicko-augsburskiego w Warszawie, usłyszał jęki dochodzące z głębi cmentarza. Gdy udał się natychmiast w kierunku niepokojących odgłosów, na jednym z grobów, położonym w ustroniu, ujrzał jakiegoś mężczyznę wijącego się w boleściach.

W miejscu tem spoczywała snem wiecznym ś. p. Marjanna Sikorowa, zmarła 8 sierpnia br; na grobie leżał jej mąż, który nie mogąc przeboleć straty najdroższej osoby, szukał w śmierci ukojenia i zażył w tym celu truciznę.

Na grobie znaleziono butelkę z kwasem solnym, do połowy wypróżnioną.

Przewieziony do szpitala Sikora zeznał, że osamotnienie i pustka, w której znalazł się po śmierci żony, były ponad jego siły. Żył z nią 13 lat w najlepszej zgodzie i szczęściu. Po śmierci żony odwiedzał dzień w dzień miejsce wiecznego spoczynku zmarłej, przynosił jej kwiaty, pielęgnował grób — był z nią znów razem...

Aż nadszedł dzień, w którym poczuł, że sił mu nie starczy, że stargany nieuciszonym bólem, musi pójść za tą, która go opuściła na wieki.

Sikora kupił u ogrodnika cmentarnego dwie duże chryzantemy i zaniósł je na grób. Było to ostatnie jego pozdrowienie za życia dla zmarłej.

Samobójca zakończył życie w nocy.

Z zawodu Sikora był murarzem. Pewien czas był bez zajęcia, później otrzymał posadę i właśnie wczoraj po raz pierwszy miał iść do pracy.

12 podpalaczy pójdzie pod sąd doraźny.

Banda sabotażystów operująca we Wschodniej Małopolsce. — Ręka bolszewicka działa. — 12-tu aresztowanym udowodniono winę. — Pod sąd doraźny.

Jak już donosiliśmy, **w powiatach złoczowskim i zborowskim aresztowała policja 24 indywidjów zbrodniczych, trudniących się łotrowskiem rzemiosłem t. zw. „sabotażu", zasługującego w naszych stosunkach na nazwę prostego bandytyzmu.**

Stwierdzono, że akcją ich kierowali emisarjusze z Rosji sowieckiej.

Co do 12 aresztowanych indywidjów niema najmniejszej wątpliwości, że są podpalaczami. W tych dniach w Złoczowie odbędzie się nad nimi sąd doraźny.

Anarchja na pieniężnym rynku w Niemczech.

Zurych skreślił markę niemiecką na giełdzie.

Berlin. (AW).

Pewne wyobrażenie o anarchji, jaka opanowała rynek berliński, dadzą takie cyfry, jak 40 miljonów za 1 funt masła, 20 miljonów za 1 funt złej margaryny. We wszystkich prawie kategorjach handlu widać wzbierającą falę drożyzny. Gazownia berlińska podniosła od wczoraj cenę za 1 metr kubiczny gazu na 2 miljony dwieście tysięcy marek.

Według nadeszłych z Zurychu wiadomości, marka niemiecka z powodu swej bezwartościowości została skreślona z obrotów na giełdzie w Bazylei.

Niemcy nie mogą opłacać dziś nawet pogrzebu.

Kraków, 15 września.

Dosadną ilustrację obecnych stosunków w Niemczech stanowi następujący inserat, który ukazał się kilka dni temu w jednym z dzienników miasta Kasseln:

„Upraszam Krewnych, Przyjaciół i Znajomych, którzy zamierzaliby złożyć wieńce na trumnie mej zmarłej teściowej, aby raczyli zamiast nich złożyć na moje ręce gotówkę, ponieważ z powodu ciężkich czasów nie jestem w stanie pokryć kosztów Jej pogrzebu".

Zaiste smutna to sytuacja, gdy teściowa nie tylko za życia, ale i po śmierci jest sprawczynią tylu kłopotów.

Ludendorff przygotowuje zamach stanu.

Monachjum. (AW).

Według ostatnich wiadomości pojawiły się tu znowu pogłoski o przygotowującym się zamachu stanu ze strony elementów prawicowych.

Tym razem idzie o akcję na północy Niemiec, mającą charakter podobny do zamachu Kappa. W związku z tem wyłoniły się ponownie nazwiska głośnego trjumwiratu prawicowego, t. j. Ludendorff, Hittler i Wulle.

Katastrofalne położenie Gdańska.

Kryzys prasy gdańskiej. — Drożyzna szaleje. — Litr mleka 400.000 marek.

Gdańsk (A. W.).

Położenie prasy gdańskiej stało się z powodu spadku marki niemieckiej poprostu krytyczne. Niektóre wydawnictwa utrzymują ciągłość pracy jedynie ze względu na bliskie wybory do sejmu gdańkiego. Prawie wszystkie dzienniki ratujące się przed spadkiem marki niemieckiej zapowiedziały abonament tygodniowy i jeżeli tego nie uczyniły, żądają teraz dopłaty do prenumeraty w wysokości 1 do 2 miljonów.

Gdańsk (A. W.).

Ceny żywności w Gdańsku przedstawiają się jak następuje: w miljonach marek za kg.: smalec amerykański 19, margaryny 14,5, ser amerykański 17, tylżycki 15, kiełbasa 40, dwu funtowy chleb żytni 3, funt wieprzowiny 118, do 20, wołowina 16—20, tłuszcz wieprzowy 28, litr mleka 400 tysięcy.

Ogłoszenia z Niemiec przez biuro ogłoszeń **„PAR“** **Poznań lub Berlin SW. 68,** Neuenburgerstrasse 4.

OGŁOSZENIA

Administracja otwarta od godziny 9—1 w południe i od godziny 4—7 wieczorem.

CENY OGŁOSZEŃ: drobne ogłoszenia za słowo Mk **600**·— dla poszukujących posad Mk. **300**·— za słowo: drobne o treści matrymonialnej Mk **900** wiersz milim. jednoszpalt. Mk **1950**·— wiersz milim. w rubryce „Nadesłane“ Mk. **5850**·— wiersz milim. po kronice Mk. **7800**
Ogłoszenia przed tekstem wiersz milimetr. Mk. **9350**·— Za układ tabelaryczny, kombinowany **80**%.
Ogłoszenia zamiejscowe **25**% droższe. — (Za terminowe zamieszczenie wszelkich ogłoszeń Administracja nie odpowiada) — Ceny powyższe obow. od dn. zmiany w nagłówku

Wolne posady

MASZYNISTĘ zdolnego do prowadzenia maszyn i wykonywania reperacji, dalej szofera do ciężarowego auta poszukuje na stałe zajęcie cegielnia. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem wszelkich poborów skierować pod „Ceramika“ do „Gońca Krak“. 5072

Poszukują posady

ZDOLNY buchalter—bilansista i korespondent poszukuje zajęcia w godzinach popołudniowych. Zgłoszenia pod „Buchalter“ do Adm. „Gońca krak.“ Dunajewskiego 7. 221

AKADEMIK, doswiadczony pedagog z ukończonem celująco gimnazjum przyrodniczo matematycznem obejmie kondycję tylko u inteligentnej rodziny. Zgłoszenia pisemne uprasza się nadsyłać do Adm. „Gońca“ pod „Pomoc“ 215

BUCHALTER-BILANSISTA rutynowany poszukuje zajęcia na godziny popołudniowe. Zgłoszenia pod „Buchalter“ do Adm. „Gońca krak.“ 285

KAWALER lat 22 Ślązak wolny od wojska z ukończonemi kursami handlowemi w Cieszynie i Krakowie z postępami bardzo dobremi znający buchalterję pojedyńczą, podwójną i pismo maszynowe, szuka posady jako początkujący książkowy lub inną posadę biurową w banku, przedsiębiorstwie handlowem, przemysłowem lub na kopalni od zaraz lub później. Miejscowość obojętna. — Łaskawe zgłoszenia proszę kierować do Adm. „Gońca krak.“ pod „Ślązak 22“. 4028

KAWALER lat 23, relig. rzym.-katol. mający ukończone trzy klasy szkoły Technicznej w Żyrardowie przeszło rok praktyki biurowej cieszący się dobrą opinją (na żądanie świadectwa z policji) poszukuje posady biuralisty lub do handlu. Wyjedzie też do majątku, dzielnica obojętna. Łaskawe zgłoszenia jak najprędzej uprasza się nadsyłać do Administracji „Gońca krak.“ „Dla poszukującego pracy“. 266

Sprzedaż

FOLWARK 200 mórg, 20 morgi łąki z torfem, budynki masywne, inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Dom wielkopański 12 pokoi (w parku). Wszystko I klasy. Sprzedam za 15—14 tysięcy dolarów. Zgłoszenia przyjmuje Marcin Fik w Polskiej wsi poczta Stecko, pow. Gniezno Ks. Poznańskie. 3094

Lokale

MIESZKANIA o czterech lub pięciu pokojach kuchnią, łazienką i światłem elektrycznem poszukuje się zaraz. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Adm. Gońca Kr. pod „Zysk“ 995

POSZUKUJĘ kawalerski pokój z meblami lub bez z osobnem wyjściem za wyższym czynszem. Zgłoszenia do Administr. „Gońca Krak.“ pod „Kapitan“. 4041

POSZUKUJĘ większego mieszkania z komfortem w śródmieściu. Zgłoszenia pisemne z opisem i podaniem warunków do Adm. Gońca kr. pod „Wynajm“. 996

POKOJU z osobnem wejściem. umeblowanem poszukuję od 1 października przy inteligentnej rodzinie. Łaskawe zgłoszenia upraszam nadsyłać do Adm. „Gońca Krak.“ pod „Przemysłowiec“. 999

Różne

Kalendarz wieczny niezbędny dla urzędów, adwokatów, banków, biur, domów hanlowych i t. d. Cena Mp. 7500. A. Weissmann, Kraków - Podgórze. 5058

CIERPIĘCY bole zębów zechcą się pisemnie zgłosić do Jana Kijaka w Dynowie, który im prześle przez siebie wypróbowane na bole zębów lekarstwo. 4051

OBUWIE mocne modnei tańsze od fabrycznego poleca A, Siwek, Szpitalna 21 dom artystów. 5061

SZKŁO okienne sprzedaje, wykonuje wszelkie roboty szklarskie jakoteż reperacje S. Finkelstein, Mikołajska 5. 3028

RUTYNOWANA korepetytorka udziela lekcji w zakresie wyższego i niższego gimnazjum na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do Admin. Gońca Krak. pod „Rutynowana“ 995

Zaginione

SKRADZIONE papiery wojskowe na nazwisko Jana Cieślika Nowa Wieś prwiat Wieliczka unieważnia się. 5071

ZGUBIONO papiery wojskowe na nazwisko Piszczka Andrzeja urodz. 1900, które unieważnia się. 4043

ZAGUBIONY DUPLIKAT papierów wojskowych na nazwisko Aleksander Żurawski unieważnia się.

Konfekcję Dziecięcą

Jak ubranka, sukienki w różnych gatunkach, garnitury wełniane, czapki, kapelusze, berety, pończoszki, skarpetki, rękawiczki, fartuszki, buciki kamasze i t. p.

Poleca

J. Zubikowski
Kraków, pl. Marjacki L. 9
4068 ceny konkurencyjne,

Galanterję stalową w dużym wyborze jak: Maszynki do włosów i samogolenia brzytwy scyzoryki, nożyczki w różnych wielkościach i do różnych celów. Ostrza do golenia. Krajowe i zagraniczne i t p. z najlepszej stali poleca

J. Zubikowski, Kraków pl. Marjacki L. 9.

Przed zamówieniem towaru

Przyślijcie nam kartkę pocztową ze swym adresem, a wzamian otrzymacie **zupełnie bezpłatnie** ilustrowany katalog wszelkiego rodzaju wykwintnych wyrobów sukiennych i manufaktury, **niezbędnych** w każdym domu. W ten sposób zapoznacie się szczegółowo z najlepszymi wyrobami pierwszorzędnych fabryk i Tow. Akcyjnych i przekonacie się, jaka olbrzymia różnica jest między naszemi cenami fabrycznemi a cenami w Waszej miejscowości.

Adresujcie: 4042

DOM TOWAROWY

„PRODUKCJA“

Białystok. Składy fabryczne — 2.

Ogrodzenia nietylko tańsze od drewnianych lecz estetyczniejsze i trwalsze.

Kompletne ogrodzenia z siatki drucianej zwykłe i ozdobne wraz z bramami i furtkami, jak również ogrodzenia kombinowane z drutem kolczastym, poleca:

Firma

W. Kucharski

Spółka Akcyjna

Fabryka drutu i wyrobów drucianych

KRAKÓW

Romanowicza 5.

Telefon 277.

Adres tel. „Metalgor“

Dostawa szybka, duży zapas siatek na składzie. Oferty i prospekty na każde żądanie.

Ogłoszenie.

Marja Stanisława Putschögl, ur. 19 grudnia 1892 r. we Lwowie, córka Franciszka i Wilhelminy, nauczycielka w Czortkowie, wniosła do Województwa prośbę o zezwolenie na zmianę nazwiska rodowego Putschögl na Przewirska.

Województwo w Tarnopolu podaje powyższą prośbę do powszechnej wiadomości z nadmienieniem, że w myśl art. 4 ustawy z dnia 24 października 1919 r. Dz. U. R. P. No 88 poz. 478 wolno przeciw jej uwzględnieniu zgłosić do Ministerstwa spraw wewnętrznych zarzuty, które podać należy do Województwa w Tarnopolu w przeciągu dni 90 od ogłoszenia w „Monitorze Polskim“, które równocześnie zarządza się.

Tarnopol, dnia 28 sierpnia 1923 r.

5070 Wojewoda:
Zawistowski w. r.

Ogłoszenie.

Amerling Benjamin Ber dwojga im., urodzony 18-go lipca 1889 r. w Wygnance, syn Leiby i Beili, kupiec w Wygnance, wniósł prośbę o zezwolenie na zmianę rodowego nazwiska Amerling na nazwisko Duhl.

Województwo w Tarnopolu podaje powyższą prośbę do powszechnej wiadomości z nadmienieniem, że w myśl art. 4 ustawy z dnia 24 października 1919 r. Dz. U. R. P. No 88 poz. 478 wolno przeciw jej uwzględnieniu zgłosić do Ministerstwa spraw wewnętrznych zarzuty, które podać należy do Województwa w Tarnopolu w przeciągu dni 90 od ogłoszenia w „Monitorze Polskim“, które równocześnie zarządza się.

Tarnopol, dnia 29 sierpnia 1823 r.

5069 Wojewoda:
Zawistowski w. r.

RADA ZAWIADOWCZA

Towarzystwa dla Przedsiębiorstw Górniczych „TEPEGE“ S. A. w Krakowie zawiadamia,

że w częściowem wykonaniu uchwały **Walnego Zgromadzenia** Akcjonarjuszy z dnia 13 maja br. zatwierdzonej postanowieniem Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 10 sierpnia 1923 r. (Monitor Polski Nr. 197 z dnia 31 sierpnia 1923) powiększony zostaje kapitał zakładowy spółki

z kwoty 210.000.000 Mp. do kwoty 300.000.000 Mp.

drogą przelania z funduszu rezerwowego do kapitału zakładowego kwoty **90.000.000** Mp., a to przez wydanie w miejsce dotychczasowych 300.000 sztuk akcji **po 700 Mp. nom. wart.** każda, nowych 300.000 sztuk akcji **po 1.000 Mp. nom. wart.** każda.

Wymianę dotychczasowych akcji I–IV. Em., oraz wymianę tymczasowych potwierdzeń, wydanych na wolne akcje V. Em., na nowe akcje tj. po 1000 Mp. nom. wart. uskuteczniają **od 20 b. m.** w godzinach przedpopołudniowych:

1) **w Krakowie: T-wo „Tepege“ S. A. ul. Straszewskiego 27,**
2) **w Warszawie: Zarząd T-wa „Tepege“ S. A. ul. Hortensji 1,** —
3) **w Katowicach: Oddział T-wa „Tepege“ S. A. ul. Warszawska 4,**
4) **we Lwowie: Oddział T-wa „Tepege“ S. A. ul. Potockiego 50,**
5) **w Wiedniu: Austro-Polski Bank S. A., I. Singerstrasse 27.**

Prezes Rady Zawiadowczej:

Filippi m. p.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Antoni Krzywy. Drukarnia „Głosu Narodu“ pod zarządem R. Ferka w Krakowie.